

Historia 2 J

1. Walka o koronę carów.

Po śmierci Iwana IV Groźnego pogłębiał się kryzys w państwie moskiewskim. Panowali tam jego syn Fiodor I – ostatni Rurykowicz, a następnie Borys Godunow. Rządy tego ostatniego zapoczątkowały Wielką Smutę w latach 1598 – 1613. Był to czas walki o władzę, w którą włączył się Dymitr tzw. Samozwaniec (rzekomo cudownie ocalały syn Iwana IV). Uzyskał on poparcie magnatów polskich, w tym Jerzego Mniszcha. Organizowali oni tzw. Dymitriady w celu zdobycia władzy na Wschodzie. Pierwszy Łżedymitr rządził w Moskwie w latach 1605 – 1606. Drugi nie opanował stolicy, rywalizując z Wasylem Szujskim do 1610 r. Król Zygmunt III Waza zdecydował o wojnie z Moskwą w 1609 r., kiedy Szujski zawarł ze Szwecją. Polacy zwyciężyli pod Kłuszynem i zdobyli Moskwę w 1610 r. Rosjanie usunęli ich w 1612 r., a Duma Bojarska wybrała w 1613 r. nowego cara. Był to Michał Romanow (Zygmunt III nie zgodził się wcześniej na koronację syna królewicza Władysława). Od 1619 r. obowiązywał rozejm w Dywilinie na mocy którego do Rzeczypospolitej dołączono olbrzymie terytorium na wschodzie, w tym ziemię smoleńską. Jego warunki potwierdzono w Polanowie w 1634 r.

2. Kozaczyzna i konflikty z Turcją.

W zależnych od Turcji Mołdawii i Wołoszczyzny oraz w księstwie Siedmiogrodu trwały od końca XVI wieku walki o władze. Hetman Jan Zamoyski wsparł przychylnego Polsce Jeremiego Mohyłę. Został on hospodarem mołdawskim. Turcy uznali ten kraj za wspólne z Polską kondominium. Po śmierci tego władcy polscy magnaci kilkakrotnie interweniowali w tym naddunajskim księstwie. Ostatecznie przegrali, a zwycięscy Turcy obalili Mohyłów.

W 1569 r. Ukraina została włączona do Polski (wcześniej województwa kijowskie i braclawskie należały do Litwy). W I poł. XVII w. dołączono województwo czernihowskie odebrane Rosji. Na tych ziemiach narastał konflikt między ruskimi, prawosławnymi chłopami a Polską lub spolonizowaną szlachtą. Na Ukrainie mieszkali Kozacy, których Rzeczpospolita wykorzystywała do służby wojskowej. Kozacy walczyli o niezależność i zwiększenie rejestru (co dawało wolność i żołd).

Walka o dominację w Mołdawii, najazdy Kozaków na posiadłości tureckie i tatarskie, prohabsburska polityka Zygmunta III Wazy doprowadziły do wojny z Turcją. Polacy przegrali pod Cecorą w 1620 r., ale obronili pozycje pod Chocimiem w 1621 r., gdzie zawarto pokój.